

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe o jum. de an 12 "
Pe trei luni . . . 6 "

Pentru România şi străinătate:

Pe un an . . . 40 lei.
Pe o jum. de an 20 "

TELEFON 3-336.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ZIAR POLITIC NAȚIONAL.

REDAȚIA
ŞI ADMINISTRAȚIA
Str. Prundului Nr. 16

INSEERATELE
se primesc la administra-
ția. Prețul după tariful
și învală.

Manuscrisele nu se în-
napoiesc.

Sesiunea de războiu a camerei ungare.

Budapesta 19 Nov. v.

Parlamentul ungar se întrunește în 25 l. c. într-o scurtă sesiune pentru a vota unele proiecte de legi impuse de situația internă și externă a țării. Date fiind împrejurările actuale, cari pretind o promptă rezolvire a tuturor necesităților statului cari nu permit o trăgănare fie chiar cât de scurtă, se crede că parlamentul va ține o singură ședință meritorie pentru a trece prin camera proiectele prezentate.

Proiectele, ce vor fi depuse pe biroul camerei, sunt următoarele:

Un proiect de lege privitor la *orelungirea duratei mandatului funcționarilor comitatensii*. Acești funcționari, precum se știe, trebuiau să fie aleși din nou încă în luna Decemvrie a anului trecut. La timpul său însă legislația a prelungit durata mandatelor aspirate cu un an, fiind plătută stăruirea administrației. Eșirând acum acest termen prelungit se impune o nouă prelungire cu un an a duratei acestor mandate.

Un al 2-lea proiect privește *casa de împrumut pentru războiu*, prin care se vor înarțica și pe cale legislativă dispozițiunile deja luate prin erdonanțe ministeriale.

Al treilea proiect conține *măsurile excepționale de luat în caz de războiu*. Acest proiect are în vedere scopul de-a fixa pentru întreaga țară prețurile maxime pentru alimente.

A patrulea proiect se ocupă cu anumite măsuri comune între Austria și Ungaria privitoare la *moratoriul*.

În fine se vor mai prezenta unele proiecte, cari privesc institutul de pensii ale avocaților și ajutorarea familiilor celor plecați în războiu. Probabil că aceste proiecte vor fi votate fără discuție.

În unele cercuri politice se crede însă că se vor face în actuala sesiune și *enunțaiuni asupra situației politice generale în legătură cu evenimentele externe*. Se mai svinge apoi, că partidele opoziției vor atinge și chestia *schimbării de scrisori între contele Tisza și Mitropolitul Meșianu* pentru a reimprespă în legătură cu concesiunile puse în vedere Românilor *postulatele naționale ale opoziției privitoare la armată*. În chestia aceasta se ține neîntrerupt consfătuiri între fruntașii opoziției, în sânul cărora par a exista

divergențe în ce privește oportunitatea aducerii în cameră a postulatelor naționale ale opoziției. Se spune anume că cu deosebire contele Apponyi depune mari silinți pe lângă membrii opoziției, ca să renunțe la planul de-a aduce pe tapet chestii politice interne, amânând aceste chestiuni pe alte zile mai bune.

Contele Apponyi având numeroși aderenți, e de prevăzut, că marea majoritatea a partidului independent va aproba punctul de vedere al contelui Apponyi, garantându-se astfel mersul normal și nestingherit al sesiunii actuale. Cu toate acestea însă, surprinderi nu sunt eschise.

Cor.

SITUAȚIA pe câmpul de războiu.

Azi dimineață am primit dela biroul de presă al prim-ministrului următoarele comunicate oficiale telegrafice:

Luptele din nordul Monarhiei.

Budapesta 18 Nov. n. Operațiile aliaților au constrâns la luptă în Polonia rusească puternice forțe inamice; lupta s'a desfășurat pe întreaga linie între împrejurări favorabile pentru noi. Una dintre trupele noastre combatante a făcut erii prizonieri 3000 de Ruși. Față de aceste lupte mari înaintarea Rușilor înspre Carpați e lucru de ordin secundar. Un puternic escadron dușman a fost surprins de focul artileriei noastre, pe când se desfășura în direcția *Grybovului*, și împrăștiat în toate părțile.

General Höfer, locțiitorul statului major.

Luptele din sudul Monarhiei.

Budapesta, 18 Nov. n. Pe câmpul de operații dela sud-vest s'au desfășurat lupte mari în mai multe rânduri, mai ales în jurul trecătoarelor nimicite cu desăvârșire ale râului *Colubara*. În 16 Noemvrie am făcut prizonieri 1400 de oameni capturând și o mulțime de material de războiu.

General Potiorek.

Luptele anglo-franco-ruso-germane.

Budapesta, 18 Nov. n. Din marele

cartier general german se anunță oficial cu data de azi:

In Flandria vestică luptele urmează încă; situația a rămas în general neschimbată.

Ofensiva noastră înaintează cu succes în pădurile argonice.

Spre sud dela *Verdun* am respins atacurile Francezilor.

Atacul inamicului îndreptat în contra forțelor noastre cari înaintaseră până la *St. Mihiel* pe malul vestic al râului *Maas* a fost zădărnicit cu desăvârșire după un început, care se părea că-i promise izbândă.

Ofensiva noastră spre sud dela *Ceri* i-a făcut pe Francezi să-și părăsească o parte din poziții.

Trupele noastre au luat *Chatillonul* cu asalt.

În Polonia rusească, pe teritoriul care se întinde spre nord dela *Lodz* s'au desfășurat noi lupte, a căror sorți însă nu s'au hotărât până acum. Spre sud-vest dela *Soldau* l'am respins pe inamic până la râul *Miava*.

În 16 și 17 Nov. am bătut la extremitățile aripii noastre de nord un puternic detașament de cavalerie rus și l'am aruncat peste *Sikallen*.

Războiul cu Turcii.

(Comunicate neoficiale). *Petrograd* 18 Nov. v. (A. T. U.) Marele cartier general rus anunță din *Tiflis*: În cercul *Morok* au avut loc mai multe ciocniri mai mici. Turcii au încercat să ne încunjure aripa stângă. În valea *Halskerd* soldații ruși și-au întărit bine pozițiile.

Roma 18 Nov. n. (Pol. Korr). Se anunță din *Petersburg*: Rușii au observat, cum vase turcești așezătoare de mine au petrecut mai mult timp în portul român *Sulina* minându-l.

Pentru împrumutul de războiu. Cetim în *Unirea*: Administrația fondurilor și fundațiilor noastre arhidiecezane a isălit pentru împrumutul de războiu suma de 100,000 coroane.

Audiența prim-ministrului. Eri a fost primit în audiență de Maj. Sa Monarhul contele Ștefan Tisza. Prim-ministrul a raportat despre pregătirile făcute în vederea sesiunii camerei ungare.

Tulburări singeroase în Cairo. Ziarul *Neues Wiener Journal* înregistrează știrea, că în Cairo au avut loc ciocniri sângeroase între polițiști și populație din prilejul închiderii moscheilor mahomedane. Pe ambele părți sunt numeroși morți și răniți.

In jurul scrisoarei contelui Tisza.

— Dela adunarea de toamnă a comitatului Caraș-Severin. —

Sâmbăta trecută s'a ținut la Lugoș, precum am anunțat, adunarea de toamnă a comitatului Caraș-Severin, cu care prilej s'a adus pe tapet de către fișpanul comitatului precum și de către oratorii diferitelor partide politice *chestia deținerii fruntașilor români din Orșova și împrejurime precum și recentul schimb de scrisori între contele Tisza și Mitropolitul Meșianu*. Ziarul *»Drapelul«* dând în estensiune discursurile rostite în această materie ține să facă următoarea constatare:

„E greu să intrăm azi în discuțarea detaliată a acestor enunțaiuni, pentru că situația în care ne aflăm impune anumite rezerve, pe cari nu le putem nesocoti. Nu vom să recriminăm nici pentru trecut și prezent și nu vom să ne lăsăm seduși nici de așteptări prea sangvinice în viitor, dar putem constata, că un mare proces de *lămurire s'a pus în curgere*, care — dacă nu alta — dar la tot cazul va contribui foarte mult la așezarea în *lumină adevărata a politicii* susținute de noi în trecut.“

Din discursurile rostite de fișpanul Dr. *Medve*, de președintele partidului muncii *Huszár Károly*, de koștistul Dr. *Fényes László* și de membrul comitetului partidului național Dr. *V. Branice* reținem următoarele pasagi caracteristice:

Din discursul fișpanului Dr. *Medve*.

„... Cu prilejul mobilizării și a faptelor insufleteitoare petrecute pe câmpul de luptă, s'a dovedit strălucit *solidaritatea Românilor cu interesele de existență ale națiunii maghiare*. În deosebi doresc să subliniez atitudinea populației românești din comitatul nostru. Am văzut cum în ziua întâi au alergat mii și mii sub steaguri. Cu cei tineri au venit bătrânii, cari n'au fost datori a-și părăsi vetrele familiare, bărbați de 50—60 ani s'au rugat să le fac cu puțință înrolarea. În toate faptele lor s'a manifestat strălucit alipirea lor profundă și dragostea adevărată către patrie și tron.“

Cu atât mai regretabil este, dacă s'au ivit *sigurata cazuri*, cari au impresionat neplăcut, în aceste cercări ale vremurilor războinice. *La Orșova și împrejurime s'au întâmplat dețineri*. La vre-o câteva zile după întâmplarea aceasta s'a prezentat la mine un bărbat, conducător al partidului național român. cerându-mi intervențunea. Nu am

de gând să fac aici cunoscute detaliile acțiunii mele, ci mă restrâng numai la constatarea, că după intervențiile la diferitele autorități de guvernament, am reușit să exoperez, ca la ordinul autorității guvernale, să se pună în libertate toți deținuții, iar că această punere în libertate, la care s'au afirmat numai interese publice și nu private, a reclamat timp mai îndelungat, își găsește explicarea în situația extraordinară...“

Trebuie să fac amintire și de un mare caz de doliu. În semnul profundei cordoleanțe, simțite cu prilejul morții *Regeiui înțelept al României, a Regelui român Carol I*, întâmplată la 10 Octomvrie, s'a arborat steagul negru pe palatul municipal. E moartea unui Rege creator de țară, a aceluia Rege, pe care nu tronul l-a făcut mare, d'n potrivă numele lui mare a dus România pe calea plină de glorie...“

Mai doresc să fac amintire și de evenimentul politic de mare importanță, al zilelor din urmă, *de schimbul de scrisori dintre ministrul președinte contele Ștefan Tisza și Mitropolitul Meșianu*. Sunt convins, că este dorința sinceră a noastră a tuturor, ca dorința care se manifestă în aceste scrisori să se realizeze și ca acea operă nobilă, care dorește să cultive și asigure buna înțelegere și împrenună simțirea între Maghiari și Români să și aducă roadele sale binecuvântate...“

Din discursul d-lui Huszár K.

„Doresc să constat cu bucurie ca un locutor al comitatului Caraș-Severin în care populația română este atât de covârșitoare, că compatrioții noștri români, ca și celelalte naționalități, au dat ascultare glasului de chemare al patriei cu aceeași însuflețire și aceeași poftă de jertfă ca și Maghiarii. Împreună luptă, împreună suferă și împreună își varsă sângele pe câmpul de luptă Maghiarul și Nemaghiarul făcându-și și aici acasă datorfa fieceare fără deosebire de rasă și confesiune.“

Și dacă au și fost de acela, cari au privit cu neîncredere la naționalitățile noastre, *astăzi trebuie să înceteze această neîncredere; toți trebuie să recunoască, că asupra patriotismului lor și credinței lor către patrie nu începe îndoială*.

Toamă de aceea trebuie să privim și cu alți ochi desideratele lor, pe cari le susțin în privința neamului lor și a culturii lor.

Trebuie să luăm în considerare dorințele lor în *măsură potențată*, trebuie să cumpănim de nou gravaminele lor, ceea ce putem face în acea conștiință, că nu voesc să îndreptez contra noastră știința lor și puterea lor și

Din Impărăția Soarelui

Japonia industrială.

Japonia e din nou la ordinea zilei. Alături cu Anglia, împărăția Soarelui, care și-a însușit și adaptat cu atâta grabă și energie civilizația europeană, a sosit și are ceva de câștigat din configurația actuală, și a intrat în luptă alături de Tripla-Înțelegere.

Zilele treoute telegramele ne-au vestit că cetatea *Tsing-Tao* cheia posesiunii germane din Asia a fost cucerită de japonezi.

Credem interesant și de actualitate să dăm mai jos, după descrierea academicianului francez *Brioux*, care a fost nu de mult o călătorie în extremul orient, imaginea unui oraș industrial din Japonia.

Osaka oraș de peste un milion de locuitori, este cel mai mare oraș industrial al Japoniei. Sute de coșuri de fabrică varsă oceane de fum de întunece tot cerul.

E frumos, dar razele soarelui nu ajung de cât stinse, ca și când er trece printr'un *geam negru*.

Credem să găsească la *Osaka* un fel de *infern industrial*, după cele ce auzeam și citisem. Dar ceea ce am văzut nu corespunde cu ideea aceasta:

Am văzut un oraș cu străzi largi Casele sunt numai cu un etaj. Tramvale electrice, numeroase și mari circula

pretutindeni; canale, mereu canale și iarși canale duc ceamuri încărcate cu cărbuni și alte mărfuri.

Aci ca și în toate orașele japoneze pe cari le-am văzut, cerul pare brăzdat de mii de fire cari transportă lumina, putere, cuvinte vorbite sau scrise.

În orașele din extremul orient nu există canalizare subterană și această pădure de stâlpi ca și rețeaua de sârmă le dau o înfățișare excepțională.

Pe străzi mișună o mulțime al cărei exterior se europeanizează din ce în ce. Casele au devenit și ele banale, asemenea celor din Europa.

Am vizitat o uzină în care trei mii de lucrători fabrică mătase. Utilajul este același ca și la *Mulhouse* sau *Roubaix*. De altfel mașinile sunt aci de fabricație franceză. Nimic asiatic, nimic exotic, afară de pleptănătura femeilor și de centura lor; mai e o curiozitate: în vasta sală în care 500 de războaie se mișcă în același ritm, pe figare din ele e înfipț câte un drapel japonez.

Cea mai mare parte din lucrătoare sunt foarte tinere. Nici una însă mai mică de 13 ani. Ca să stea în uzină, li se fac fel de fel de avantagii. Este o sală de serbări, foarte drăguță, în cari joacă teatrul.

Refectoriul este de o curățenie cu adevărat japoneză. Societatea le dă o rezul cu care se hrănesc și le dă și locuința. Uzina lucrează ziua și noaptea, astfel că dormitoarele sunt în totdeauna pline ziua și noaptea.

Japonezele se culcă pe jos îmbrăcate. În uzină sunt băi, săli de dușuri, un spital...“

Vara sunt mai multe bolnave de căt iarna. Lucrătoarele muncesc 11 ore pe zi și au patru zile libere pe lună. Multe se duc la cinematografe. Stau la fabrică 5—6 ani. apoi se întorc la țară cu zestrea pe care și-au câștigat-o.

Nici o diferență între aceste uzine și cele din Europa. Și unele și altele sunt adevărate oaze, și te întreb, ce crime ispășesc aceste nenorocite cari timp de 11 ceasuri pe zi ascultă de mașina implacabilă și tiranică pe care o servesc, sclave fără inițiativă, fără odihnă și libertate. Industria e un trist dar pe care omenirea și l-a făcut.

Am mai văzut o altă fabrică unde de asemenea se intrăbuțează lucrătoare. — *»mai mari de 13 ani*. Fac chibrituri *»suedeze«*. Le pun în cutii, și cutiile în pachete, cu o agilitate de necrezut.

Am remarcat mai cu seamă o *biață copilă*, cu un aer foarte grav. Avea aerul că înțelegea că cu cât va

lucra mai repede, cu atât va câștiga mai multe boabe de orez.

Tărășturile feței erau încordate de silință. Nici n'a ridicat ochii ca să privească pe vizitatorul străin. Jur că n'avea mai mult de șapte ani! Lucra cu gesturi așa de repezi încât nici nu se pot deosebi bine.

Mi se explică cum că în adevăr, poate că n'are 13 ani. Dar cum să se poată și! E una din acele copile pe care părinții n'au declarat-o la starea civilă... N'are act de naștere! E îngrozitor.

Mi s'a spus mai târziu că n'am vizitat tot, la *Osaka*. E un cartier unde mișună drojdia populației. Acolo n'ar fi prudent să te aventurezi nici chiar ziua, și nici poliția nu se prea amestecă. Ființele acestea trăesc în stare sălbatică în marele oraș. Vedeti, *Osaka* s'a europeanizat cu totul...“

O stradă întregă, pe o parte și pe alta, e plină de teatre și cinematografe. Se joacă dela 1 după amiază până la 11 seara și sălile sunt vecinic pline.

„Desigur că trebuie să stai la *Osaka* mai mult de 24 de ore ca să pricepi toate acestea...“

Butoi: Obuz și scut.

E și acesta o creație bizară a războiului actual, care — vorba izușilor — nu alege în mijloace pentru a-și ajunge scopul. Intrebarea butoiului ca armă în războiu ar fi invenția maghiară, după cum ne asigură *Franz Molnár*, care se ocupă într-o corespondență a sa cu rolul acestei burtoase arme în războiul actual. Iată ce zice între altele *Franz Molnár* într'un articol de raportaj de pe câmpul dela sud:

Postul jurnaliștilor, unde mă aflui: punctul cel mai înalt al întăriturilor dela *Petruvaradin*. Deasupra mea doar' numai steagul cel mare de campanie de mai înălțime în ploaie care pleacă mereu. Jos, în adâncime e podul de corăbii, al cărui mijloc se rupe tocmai acum, ca să facă loc unui remorcher. Dunărea e înfășurată în negura dimineții; ploaie. Langă steagul cel mare de campanie se furișează repede un steaguleț negru. Subșiferul, care manevra cu steagul lui întinde un ochian de-acele, pe cari le întrebunțezi la teatru:

— Poftim, privește prin ăsta! Jos, corabia dă semnalul, iar noi aici arborăm steagul negru. La aceasta cel de jos dau un alt semnal fluierând de pe ponton. La acest semnal apoi se deschide podul.

nu voese să se afirme afară de statul ungar.

De aceea salut cu bucurie acea intenție a scriitorilor contelui Tisza adresată Metropolitului Meșian și dată publicității, că voeste să caute de nou înțelegerea cu naționalitatea română.

Din discursul lui Dr. Fényes.

... Suntem în toată luptei și când sângerează floarea și lamura națiunii noastre pe câmpurile de luptă, când frații noștri aduc jertfa viața, sănătatea și integritatea trupului pentru flința noastră națională, în un asemenea moment solemn și serios, nu consider oportun a mă ocupa în merit de o astfel de chestie, care are caracter eminamente politic, mai ales că nu este între noi nimeni, care nu ar dori rezolvirea spre mulțumirea noastră a tuturor a chestiei de naționalități, considerată de toți ca o necesitate de stat, care trebuie să fie rezolvită tot așa, cum trebuie să găsim leac și gravaminele noastre naționale.

Eu așa cred și văd, că rezolvirea e pe cale, doar sângele fraților noștri, cari luptă pe câmpurile de război, curgând împreună, a legat acel contract de sânge, care formează cea mai puternică marturie și garanție a înținerii noastre împreună, dovedind că în viața și moarte suntem una și trebuie să rămânem una.

Și dacă — după cum cred și sper — vom privi după lupte victorioase deolungul sururilor noastre rărite și ne vom da seama de formidabilele ravagii ale războiului, să ne însuflească acea speranță, că tocmai ca și apa, care pătrânde și alina, face ravagii gigantice, reînfrăunându-se în marea, înflorite pe urmele hampei roditoare viață nouă, tot așa va înflori din câmpurile scaldate de sânge, un viitor mai frumos, o Ungarie ferice, mulțumită și unitară.

Așa să fie!

Discursul d-lui Dr. Valer Branice.

În aceste zile de mari profaceri istorice, simt cum, adia din elocvențele discursurilor, roștile apei, conștiința. Implicabile logice a faptelor, pe care nimic, nu o mai poate opăci în cursul său.

Suntem în plin război. Poporul nostru a dat, ca și toate popoarele țării, dovada loialității și credinței sale către tron și patrie, care mai înainte cu nedreptul de atâte ori, ni s'a tras la îndotale.

Astăzi faptele vorbesc. Și limbagiu acestora este cu mult prea clar decât să se mai poată trage la îndotale.

În constatările făcute aici din partea d-lui prim-comite ca reprezentant al guvernului, cât și din partea reprezentanților autorizați a celor două părți regnicolare, găsim o mare satisfacțiune: Dovada că de mare nedreptate ni s'a făcut până acum prin acea nelinerdere față de noi, care a împiedecat încheierea internă, a cărei lipsă am resimțit-o totdeauna.

Și nici în aceste zile mari n'am fost crâjniți de acele cazuri regretabile, amintite de d-l prim-comite, cari au produs o mare amărăală în sufletul nostru. Când poporul nostru aloga dela vetrele sale sub steaguri, nume-rosi, frunziși, al noștri au fost deținuți, fără nici un motiv, având a suferi luni de-ardândul greul temniței fără vînd. A fost, opera mizerabililor denunțianți, cari au profitat de starea rezolnică pentru uneltirile lor jonice. Și după ce acum s'au mai găsit și speculanți,

cari au căutat să beneficieze de punerea în libertate a celor deținuți cu nedreptul în favorul pungei lor și trecerii lor resufiate, țin și din parte-mă să confirm cele spuse de d-l prim-comite.

Indată ce am aflat de deținerea frunzișilor noștri din părțile Orșovei, am solicitat intervenția d-lui prim-comite, care dela început a arătat mare interes și multă bunăvoință față de cauză, făcând — după cât m'am putut convinge — totul ce a putut în interesul punerii lor în libertate. Constatând aceste și fără de a prejudeca demersurilor ce vor trebui să urmeze când ne vom recăștiga libertatea acțiunii după restabilirea stărilor normale, pentru esuarea acelor denunțianți și pedepsirea lor cât și a celor, cari au speculat afacerea, mă simt dator a aduce aici, în fața congregațiunii, mulțumită d-lui prim-comite pentru intervenția sa efectivă, care și-a avut bunul rezultat.

Trecând acum la schimbul de scrisori între contele Tisza și Incil Prea Sfințitul nostru Metropolit I. Meșian, care stă astăzi în planul prim al preocupărilor politice, cred că fără de a intra în detalii și fără de a examina peste tot întru cât este baza oferită în acea scrisoare de contele Tisza aptă pentru înfăptuirea păcii, pe care o pune în vedere ca interes de ordin superior, pot să fac constatarea, că însuși faptul, că ministrul prezident s'a văzut îndemnat în aceste zile să scrie acea scrisoare, înseamnă pentru noi o deosebită satisfacțiune, pentru că justifică atitudinea politică a partidului național român, care a condiționat totdeauna consolidarea internă dela satisfacerea dezideratelor noastre de viață națională între cadrele integrității teritoriale și suveranității politice a țării.

Și cred, că nu depășesc rezerva ce re-am lăpus-o, când pentru durata acestor stări războinice am suspendat acțiunea noastră politică, fără de a abandona însă pozițiile noastre, dacă declar, ca încheiere, că noi nu facem speculă de patriotism.

Noi ne reclamăm drept rile noastre de liberă afirmare politică și de liberă dezvoltare națională, culturală, economică și socială pentru că voim să ne afirmăm și cultivăm ca Români în această țară. Iar datorită noastre cetățenești ne împlinim, pentru că noi ca Români, totdeauna am fost credincioși tronului și patriei.

Un „luptător pentru lumină“

Dintr'un frumos articol închinat de protopopul Sălșitel Dr. I. Lupas în „Tel. Rom.“ memoriei regretatului nostru prof. Al. Bogdan reținem partea finală:

... Datorința celor ce l-au cunoscut și l-au știut prețul pe acest „luptător pentru lumină“, cum îl numesc atât de nimerit colegii săi, cred că ar fi să așeze tabloul lui Alexandru Bogdan alături de portretele vrednicilor profesori brașoveni G. Muntean, I. Meșotă, Popea etc., să publice, în încheierea fondului Coresel, în cu ajutorul „Asociațiunii“, scrierile lui într'un volum, cum s'a fost decis, fără a se executa până acum, și cu privire la scrierile regretaților profesori Aurel Bratu și Dr. Ioan Borcia, să îndrume secțiunea literară a Asociațiunii pe unul dintre membrii săi a pregăti un discurs comemorativ despre Alexandru Bogdan și a-l rosti în viltorea ședință plenară a secțiunii. Iar pentru perpetuarea a-

mintirilor lui între elevii liceului din Brașov, același care va fi chemat să fie succesorul lui Alexandru Bogdan la catedra văduvită azi, să i se impună a-și începe activitatea prin o lucrare de analiză a activității pedagogice, literare și culturale, desfășurate de vrednicul său antecesor.

La unele licee confesionale din patrie se practică, de mult timp și cu frumoase rezultate, obiceiul, ca fiecare profesor definitiv să-și înceapă activitatea prin un fel de disertație științifică inaugurală, pe care o rostește în prezența elevilor, a colegilor și a reprezentantului superiorității sale bisericesti, în cadrele unei serbări școlare. Acest obicei, care împlințează chiar dela început pe profesori la muncă și cercetări de ordin literar-științific, ar fi bine să se introducă și în școlile secundare și în seminariile noastre teologice și pedagogice.

Ar fi potrivit momentul, ca tocmai moartea eroică a profesorului Dr. Alexandru Bogdan, care a trezit în sufletul elevilor săi iubirea de adevăr și de știință, înainte de a hrăni pământul patriei cu sângele inimii sale, să îndemne pe cei în drept a lua o asemenea dispoziție în folosul școlii și literaturii noastre.

ȘTIRI

— 6 Noiemvrie n. 1914.

Parastas. Duminecă, în 22 Noiemvrie n. an. cor. la oarele 9. a.m. „Asociațiunea pentru sprijinirea învățăcelilor și sod. români meseriași din Brașov“, face în biserica rom. gr. or. din cetate parastasul anual întru pomenirea fericitului ei binefacător Mihail Stroiescu, precum și a membrilor ei fondatori răposai.

Tot în aceiași zi la oarele 2 p. m. împarte în localul său din strada Orfanilor Nr. 3 halas și cisme ucenicilor săraci, pe cari li ocrotește. — Toți binevoitorii „Asociațiunii“ să invite la aceste acte de pietate.

Examen de maturitate din Blaj. La gimnaziul superior gr. cat. din Blaj, examenul de maturitate corigent din câte un studiu, se va ține la Luni în 14 Decembrie 1914. Maturizații corigenți cari doresc, ca să se supună la acest examen, vor avea să se anunțe la direcțiune până în 10 Decembrie 1914, trimetându-și deodată și testimoniu de maturitate.

Absolvenții clasei VIII., cari ar dori ca să facă examen de maturitate întreg, se vor anunța la direcțiune până în 30 Noiemvrie 1914, trimetându-și Extrasul matricular și toate testimoniu școlari clas. I-VIII.

Direcțiunea gimnazială.

Contele Tisza în carnerul german. Din Viena se anunță, că contele Tisza a plecat ieri seara peste Berlin în carterul general al armatei germane, unde va lua parte la o conferință în chestia celor două state aliate.

Fundațiunea Rockefeller și rășoul. Fundațiunea Rockefeller a anunțat, printr'o telegramă trimisă din New York, că s'a decis să dea un milion de dolari pentru ajutorarea necombatanților din țările intrate în război.

Va trimite, în curând, în Europa, o comisiune, care să viziteze țările beligerante și să facă un raport amănunțit asupra condițiilor în care se află în urma războiului.

Ca să vie numai decât în ajutorul

belgienilor, fundațiunea a închiriat vaporul „Massapequa“, care va pleca imediat cu destinațiune pentru Rotterdam, încărcat cu patru mii tone de aprovizionări.

Lordul Roberts a murit. Din Londra se anunță, că lordul Roberts a încetat din viață în urma unei pneumonii. Generalul englez se afla în Franța în mijlocul trupelor din India, a căror șef suprem era.

Intre prisenierii germani se află și adjunctul regelui Angliei Viscount Christon, care e căsătorit cu o rudă a regelui Angliei.

Bărbierii din Bistrița. Medicul șef al spitalelor militare din Bistrița, a rugat pe bărbierii din Bistrița, să fixeze la săptămână o zi, în care să radă și tundă gratuit pe toți răniții spitalelor militare din oraș. Acestei rugări juste, bărbierii iau răspuns negativ și că nu pot executa gratuit cererea, fiind venimurile scumpe. Atunci energicul medic a dat o ordinațiune că sau execută ordinul făcând prin aceasta o operă umanitară și patriotică, cum toți sunt dator în aceste zile grele să facă; sau vor fi toți asentați ca bărbieri militari. Severitatea porunbei le-a înmuiat cerbicia și azi și-e mai mare dragul să te uiți la răniții noștri, tunși, rași și curați ca scoși din cutie. Aceste măsuri ar fi bune în toate orașele unde sunt răniți. Fiecare să aducă jertfe după breasla și puterea sa.

Daruri. La magistratul orașului s'au mai făcut următoarele contribuții pentru familiile lipsite: Dela maestrul de concerte Franz Kroupa în memoria elevului său Richard Schreiber. Pentru acest dar mulțumește Magistratul orașănesc.

Foc. Eri pe la oarele 5 după amiază a luat foc un foisor situat în două spitalului civil în strada Rokus Nr. 15, proprietatea d-nei M. Kiszell, arzând complet. Cauza incendiului nu se cunoaște. Pagubele sunt de aproximativ 2000 cor. Foisorul a fost asigurat.

Apollo Blo. Program pentru Joi și Vineri: Actualități de pe câmpul de luptă. Săpătorii de aur, dramă în 3 acte. Expoziția de câni în Westmieter (Vedere). „Omul muzical“ farză într'un act. „Copilul adoptat“ dramă socială în 3 acte.

Furnisare de strejace. Producători și comersanți, cari se ocupă cu furnisarea de strejace și îmbrăcăminte de perin din paie, sunt invitați de camera comersială și industrială din Brașov să trimită ofertele lor de urgență comandamentului ces. și r. din Sibiu.

Aparate fotografice pentru diletanți. Recomandăm tuturor cari se interesează de arta fotografiei, acest sport plăcut și ușor de învățat casa specială provăzută cu articoli din domeniul fotografiei a firmei fondată în anul 1854. A. Moll, k. u. k. Hof-lieferant Wien I. Tuchlauben 9. La cerere se trimite preț curent ilustrat. (1)

Proprietar: Tip. A. Mureșianu & Branice & Comp. Redactor responsabil: Ioan Lacea.

Cețiți și răspândiți „Gazeta Transilvaniei“.

Sanatoriul din Sibiu--Nagyszeben așezat în parcul orașenesc („Stadtpark“) primește în grijă și tratament medical următoarele morhuri: morb de inimă, rizichi, stomac, zahăr, podagra (artrită), arterio-sclerosă, emfizemă, astmă, bronchita catarală cronică, pleurită (și exudativă), morhuri de articularității și oasă, scrofulosă (și deschisă), morhuri (și rană) de piele și sânge; boale de nervi, tabes, afecțiuni a măduvei, spinării și paralisii; morhuri femeiești, anemiă, slabire generală și reconvașcență. Prospecte și amănunte prin Direcțiune sanatorului în Sibiu--Nagyszeben.

Specialitate de apă minerală. Isvorul MATILD din Bodok este cel mai apreciat reprezentant al apelor minerale alcalice. Apă minerală de primul rang care amestecată cu vin este superioară celorlalte ape minerale. Beutura de predilecție a cercurilor celor mai înalte sociale care în urma conștinutului și îngrijirii conștințioase și curate a isvorului, se preferă din partea medicilor apei minerale mondial renumite Gieshübler. Cel mai bun semn contra falsificărilor a apei minerale MATILD este limpezeala absolută până la cea din urmă picătură. Deposit principal a apei MATILD în Brașov la firma E. O. & L. THEIL, Strada gării Nr. 25. Telefon 364 se capătă în cele mai multe prăvălii cu ape minerale și în restaurantele mai de frunte. Cu toată stima Administrația isvorului, Iosof György, Șepsibodok (Ardeal).

BEREA „DREIEICHEN-BIER“ Se capătă iarăși berea noastră plăcută de culoare deschisă și închisă bine conservată la Depositul Berei de Pilsner Strada învățătorilor 12. Berăria „Dreieichen“, Sibiu.

Privesc într'acolo. Remorcherul trage după sine un șlep plin cu butoaie de bere.

— Bere? It întreb eu.

— Zimbește.

— Nu, bere. Sunt bombe.

La picioarele mele câteva guri de tun priveac în spre Dunăre. Tunurile sunt păzite de un artilerist cu baloneta. Când venisem ac, sus, din fiecare groapă mă saluta câte-o gură de tun, în fiecare colț stătea câte-o sentinelă. Așa dară nu putea fi vorba de glumă, când îmi spunea, că sunt bombe în loc de bere.

Ajunzând jos apoi un câșier îmi esplică:

— Și eu am aflat dela prizonierii sârbi. Mai întâi mi-a povestit despre această un căpitan sârb, pe care l'am făcut prizonier la Maciva. Acesta-mi spunea, că micile fortărețe zidite de Sârbi prin locurile mociroase, printre bălți și pârâe, toate au fost nimicite de artileria noastră prin butoaie de aceste.

— ???

Dintr'odată numai lată că se ivește prin vășcă un butoi. Nu șuera, ca glonțul de tun, ci venea înalțit, aproape încet. Apoi căzu cam la 50 de pași de

întăriturile de beton. Aceștia nu știu, ce vrea butoiul. Nu trece o clipă însă și nu se mai văzu nici butoiul, nici Sârbi, nici forturi, nimic...

— ...

Mașina a inventat-o un căpitan de-al nostru, căci nu știam, ce să ne facem cu întăriturile grozav de rezistente, mai tari ca peatra, pe cari Sârbi ni le zidiseră chiar înaintea nasului. Nu fi curios de construcția mașinei. E simplă mașina de aruncat ca și cele pe cari le întrebuițau vechii Romani. Soldații pun butoiul pe ea, dau drumul mașinării și butoiul năbil zboară la o depărtare de 200-300 de pași. Atunci se mai rostogolește tocmai atâta cât trebuie. Că ce-i în ea, e secret. Desigur însă, că numai apă sfințită nu e. Dar așa-ți îmbrucătește betonul, de-ți prefăce iarăși în petricele mici, mărunte. Acum cunosoc bine Sârbi această mașinărie. Uade își face apariția câte un butoi de acesta, fug Sârbi de se prăpădesc. Așa, că de multe ori e destul dacă aruncăm înspre ei câte un butoi gol, pentru ca s'o ia la sănătoasă. Acesta merge mai departe și îi spărie pe Sârbi tocmai așa ca și când ar fi plin. Vaporul acela, pe care la-ți văzut, domnul, meu ducea butoaia recvirate. Ori care cărciumar din Ungaria

de Sud ne îmble bucuș butoaiele. Am strâns până acum cu miile.

— Bine dar ce punei în ele?

— Desigur, că nu apă sfințită.

— Și vă trebuie atât de multe?

— Ar trebui încă și mai multe.

căci butoaiele aceste mai joacă încă și un alt rol. Soldații noștri își pregătesc din ele metereze mobile. Japonezii își duceau cu sine saci de nisip cu oțeziunea atacurilor de infanterie. Butoiul e mai practic și mai bun pentru că se rostogolește. Soldatul le umple cu petricele de nisip ori cu de aceie cu cari se tocmeșc drumurile. Și apoi nici un glonț de pușcă de pe tume nu e în stare să pătrundă prin butoaiele astfel umplute. Când trupa pornește la atac soldații din rândurile dintâi se lasă pe pântece și înaintează astfel rostogolind butoiul cu capul. Fiecare are câte unul. După ce au ajuns la linia întâi, repede întorc butoiul cu fundul în sus și împușcă de după el. Iar îndărăptul lui încep să-și sape șanțuri ecutiți de bătaia glonțului dușman.

— Intr'aceste dar sunt petrii?

— Da.

— Și în celelalte?

— De s'gur, că nu-i apă sfințită...